

YH-preli

2019

1. Hallituksen muodostaminen (20p)

7-13 p.

- **Uusi hallitus muodostetaan aina eduskuntavaalien jälkeen vaalituloksen perusteella.**
- **Vaalit voittaneen puolueen puheenjohtaja saa tehtäväkseen hallituksen muodostamisen.**
- **Hallitusneuvotteluissa neuvotellaan hallitusohjelmasta ja hallituksen kokoonpanosta.**
- **Tavoitteena on toimintakykyinen enemmistöhallitus, mikä tarkoittaa, että yli puolet kansanedustajista kuuluu hallituspuolueisiin.**

1. Hallituksen muodostaminen (20p)

14-20 p.

- Tarkemmin hallituksen muodostamisesta, esimerkiksi hallitusneuvottelijan keskustelut eduskunta-ryhmien kanssa.
- Pyritään muodostamaan hallituskokoonpano, joka pystyy yhteistyöhön.
- Yleensä vaaleissa menestyneillä puolueilla on hyvä mahdollisuus päästä hallitukseen.
- Enemmistöhallitus pystyy paremmin saamaan tavoitteitaan läpi eikä oppositio onnistuu kaatamaan hallitusta esim. välikysymyksellä.

2. Laskusuhdanne? (20p)

a) 5 p.

- Kokonaiskysyntä pienenee laskusuhdanteessa, sillä taloudellinen epävarmuus vähentää kotitalouksien kulutusta ja yritysten investointeja.
- Globalisoituneessa taloudessa kokonaiskysynnän pienenemiseen vaikuttaa myös viennin väheneminen.

2. Laskusuhdanne? (20p)

b) 5 p.

- Kokonaiskysynnän lasku heikentää yritysten kannattavuutta, mikä johtaa työttömyyden nousuun. Työttömyys voi kasvaa joko irtisanomisten vuoksi tai siksi, että yritykset eivät epävarmassa tilanteessa uskalla palkata uusia työntekijöitä.
- Kokonaiskysynnän pienenemisestä ja työttömyyden kasvusta syntyy helposti negatiivinen kierre.

2. Laskusuhdanne? (20p)

c) 5 p.

- Kun kokonaiskysyntä pienenee, myös inflaatio hidastuu.
- Laskeva kysyntä pienentää hintojen nousua.
- Laskusuhdanteessa esiintyy nimenomaan kysyntäinflaation laskua.

2. Laskusuhdanne? (20p)

d) 5 p.

- Laskusuhdanteessa myös korot laskevat.
- Lainoja kysytään aikaisempaa vähemmän, koska yritykset eivät uskalla investoida ja kuluttajat lykkäävät isoja ostopäätöksiä.
- Yleensä korot seuraavat inflaatiota.
- Lasku-suhdanteessa EKP yrittää piristää kokonaiskysyntää laskemalla korkoa ja laskien näin samalla lainarahan hintaa.

3. Euroopan unionin turvallisuuspolitiikka. (20p)

On todennäköistä, että radikaalit pyrkimykset EU:n yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan edistämiseksi tulevat nähtävissä olevassa tulevaisuudessa luultavimmin törmäämään varsin perinteisiin rajoitteisiin – Naton asemaan Euroopassa, suvereniteettiin ja rahaan. Vallitsevassakaan tilanteessa esimerkiksi ajatus EU:n yhteisestä puolustuksesta ei ole noussut vakavaan keskusteluun. Jäsenvaltiot eivät näytä myöskään olevan valmiita luovuttamaan unionille relevanttia ylikansallista päätösvaltaa, vaikka komission rooli tulee kasvamaan esimerkiksi puolustusyhteistyön tukijana ja mahdollistajana. Jostain olisi löydettävä myös varat kaikkien ehdotusten toteuttamiseen aikana, jolloin vain muutama jäsenmaa käyttää puolustukseensa vähintään kaksi prosenttia bruttokansantuotteesta ja näistäkin yksi on eroamassa unionista.

Tommi Koivula, dosentti, erikoistutkija, Maanpuolustuskorkeakoulun sotataidon laitos

3. Euroopan unionin turvallisuuspolitiikka. (20p)

Koivula suhtautuu kriittisesti EU:n yhteisen turvallisuuspolitiikan kehittämiseen.

- Syinä hän mainitsee Naton aseman, suvereniteetin ja rahan. Suuri osa EU-maista on Naton jäseniä ja niiden turvallisuuspolitiikka nojautuu Natoon, jolloin EU:n varaan rakentuva turvallisuuspolitiikka ei välttämättä näytä houkuttelevalta.
- EU:n jäsenmaat eivät myöskään halua luovuttaa kansallista päätäntävaltaa EU:lle turvallisuuspolitiikassa, eivätkä kaikki jäsenmaat ole halukkaita osoittamaan puolustukseen enempää taloudellisia resursseja.
- Koivula viittaa myös brexitiin ja siihen, että Iso-Britannian lähtö EU:sta tarkoittaa myös turvallisuus- ja puolustusbudjetiltaan merkittävän jäsenmaan lähtöä.

Lähdekritiikki!

3. Euroopan unionin turvallisuuspolitiikka. (20p)

Arabikevät, eurokriisi ja Yhdysvaltain painopisteen siirtyminen Aasiaan havahduttivat EU:n jäsenmaat viitisen vuotta sitten siihen, että unionin on panostettava jäsenmaidensa sotilaallisiin suorituskykyihin ja kehitettävä puolustusteollista ohjaansa. Ukrainan kriisi, Krimin valtaus ja Brexit vahvistivat tätä johtopäätöstä. [...]

EU:n ja Naton toimet täydentävät toisiaan. Nato säilyy jäsenmaidensa yhteisen puolustuksen kulmakivenä eikä kumpikaan järjestö pyri toisen tontille. EU:n ja Naton ei pidä tehdä maantieteellistä työjakoa: vahvuksiinsa keskittyen molempien on katsottava niin etelään kuin itään. EU:n uudet puolustusaloitteet tukevat osaltaan transatlanttista taakanjakoa, jota Yhdysvallat on jo pidemmän aikaa peräänkuuluttanut.

Jussi Niinistö, puolustusministeri

3. Euroopan unionin turvallisuuspolitiikka. (20p)

Niinistö käsittelee paljolti samoja asioita kuin Koivula, mutta vastakkaisesta näkökulmasta.

- Niinistön mielestä muuttunut turvallisuusympäristö ja uhat edellyttävät sitä, että EU panostaa aiempaa selvemmin jäsenmaidensa sotilaallisen suorituskyvyn lisäämiseen, mutta lisää myös ohjausta puolustusteollisuudessa.**
- Hänen mukaansa EU:n ylikansallinen ja jäsenmaiden oma turvallisuus-politiikka eivät näin ole ristiriidassa.**
- Niinistön mukaan Naton ja EU:n on täydennettävä toisiaan, eikä niiden ole tarkoituskaan kehittää päällekkäisiä rakenteita.**
- Toisin kuin Koivula, Niinistö ei näe tätä negatiivisena asiana EU:n tiivistyvän puolustusyhteistyön kannalta.**

Lähdekritiikki!

3. Euroopan unionin turvallisuuspolitiikka. (20p)

Kiitettävässä vastauksessa turvallisuuspoliittisia haasteita on käsitelty monipuolisesti ja konkreettisten esimerkkien kautta.

- EU on perinteisesti pyrkinyt pehmeään voimankäyttöön, esimerkiksi Ukrainan kriisin yhteydessä EU asetti talouspakotteita Venäjälle.
- Viimevuosina EU on kuitenkin alkanut painottaa myös perinteisempää turvallisuuskäsitystä ja jäsenmaat ovat tiivistämässä puolustusyhteistyötä. Tähän on vaikuttanut erityisesti Venäjän toiminta sekä muutokset USA:n ulkopolitiikassa.
- Myös terrorismin vastainen taistelu ja kyberturvallisuushat ovat lisänneet painetta EU:n yhteistä turvallisuuspolitiikkaa kohtaan.

3. Euroopan unionin turvallisuuspolitiikka. (20p)

- Suuri haaste EU:n yhteisessä ulko- ja turvallisuuspolitiikassa on jäsenmaiden mahdolliset erimielisyydet (YUTP on hallitusten välistä ja päätöksenteko perustuu yksimielisyyteen).
- Kaikista asioista voi olla vaikea löytää yhteistä kantaa, mikä näkyi esim. Irakin sodassa sekä Kosovon kysymyksessä.
- Lisäksi eri jäsenmailla saattaa olla maan sisäisiä erimielisyyksiä, esim. monet EU-kriittiset puolueet ovat lähentyneet Venäjää viime vuosina.
- EU:n turvallisuuspolitiikan suhde Natoon voi myös olla haaste. Suurin osa EU-maista kuuluu Natoon, mikä osaltaan voi vaikuttaa niiden haluun (tai haluttomuuteen) rakentaa yhteistä eurooppalaista puolustusta.

4. Asunnon kauppa (20 p)

a) 10 p.

- **Kerrostaloasunnon kaupassa kyse on irtaimen kaupasta, siinä ostetaan asumisen oikeuttavat asunto-osakkeet, ei itse asuntoa.**
- **Omakotitaloa ostettaessa on kyse kiinteistön kaupasta, joka tarkoittaa maa-aluetta ja sillä olevia rakennuksia.**
- **Osakehuoneiston hinnasta maksetaan kahden (2) prosentin varainsiirtovero.**
- **Kiinteistön hinnasta neljän (4) prosentin varainsiirtovero.**
- **18-39 -vuotiaan ensiasunnon ostajan ei tarvitse maksaa varainsiirtoveroa.**
- **Kiinteistön kauppa on määrämuotoinen oikeustoimi, jossa tarvitaan kaupanvahvistaja. Kauppasopimus tehdään aina kirjallisesti. Myyjä, ostaja ja kaupanvahvistaja ovat samanaikaisesti läsnä.**

4. Asunnon kauppa. (20 p)

b) 10 p.

- Velan vakuutena voidaan käyttää joko henkilötakausta tai panttia.
- Omavelkainen takaus on henkilötakauksista yleisin. Siinä takaaja vastaa otetusta velasta kuten omastaan eikä pankin tarvitse tarkistaa päävelallisen kykyä maksaa velka, kun velka on jäänyt maksamatta.
- Täytetakausta käytetään lisänä, jos vakuutena on omaisuutta, joka ei riitä takaamaan koko lainasummaa.
- Panttitakauksessa kiinteistöpankki on tavallinen. Talo tai mökki voidaan kiinnittää sovitusta arvosta.
- Panttina voivat toimia myös esimerkiksi arvoesineet tai pankkitalletus.

5. Lapsen asema lainsäädännössä. (20 p)

7-13 p.

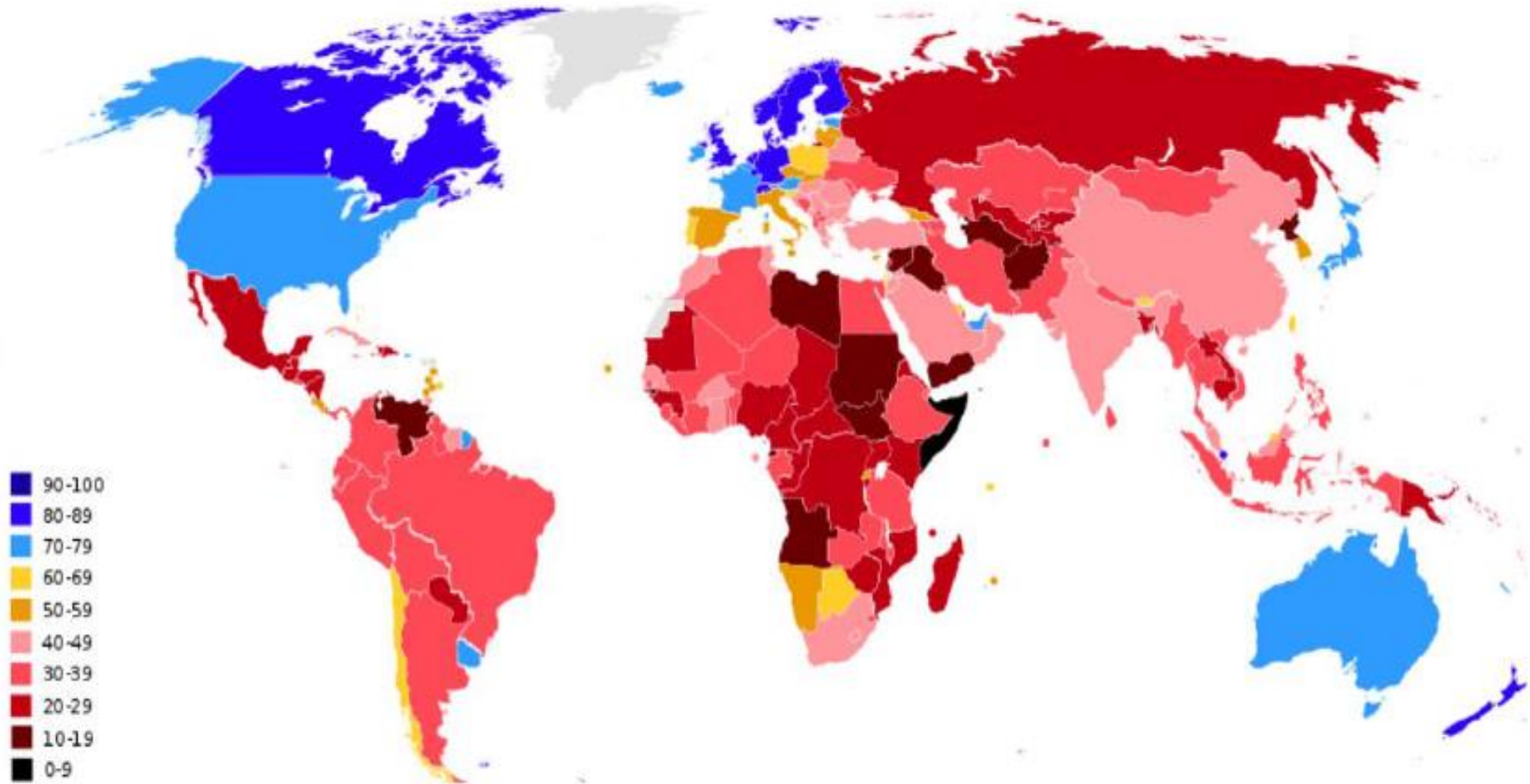
- **Perheoikeus: Alle 18-vuotias on Suomessa lain mukaan lapsi. Huoltajien (yleensä vanhemmat tai vanhempi) tehtävänä on turvata lapsen perustarpeet, luoda turvallinen kasvuympäristö ja antaa lapselle mahdollisuus oppia ja harrastaa.**
- **Huoltajilla on myös päätäntävaltaa lapsen suhteen. Lapsella on oikeus isään. Lapsi perii vanhempansa.**
- **Työoikeus: 15-vuotias saa itsenäisesti solmia työsopimuksen, mutta huoltaja voi purkaa sen, jos työssäkäynti on haitallista lapsen kehitykselle. Lasten työaikaa rajoitetaan ja esim. yötyö on kielletty. Työ ei saa olla liian raskasta henkisesti tai fyysisesti.**

5. Lapsen asema lainsäädännössä. (20 p)

14-20 p. Lapsen oikeuksista tarkemmin.

- **Perheoikeus:** Lasta ei saa alistaa tai kohdella loukkaavasti eikä kurittaa fyysisesti. Adoptiolapsella on samat oikeudet kuin biologisella lapsella. Avioerotilanteessa lasta kuullaan asumiseen ja tapaamisoikeuteen liittyvissä asioissa. Kiitettävässä vastauksessa voidaan käsitellä myös tarkemmin isyysolettamaa, isyyden tunnustamista ja tuomitsemista.
- **Tehtävässä** voidaan käsitellä myös jäämistöoikeutta, koska se liittyy läheisesti perheoikeuteen. Rintaperillisenä lapsella on oikeus moittia perimysjärjestystä muuttavaa testamenttia ja saada lakiosa, joka on puolet siitä, mitä lapsi perisi ilman testamenttia.
- **Työoikeus:** Lapsi voi työskennellä 14-vuotiaana tai sinä vuonna, jolloin hän täyttää 14 vuotta, puolet kulloisestakin koulun lomaajasta. Nuoren tulee saada riittävästi opastusta työhön liittyvissä asioissa. Nuori voi päättää itse mitä tekee omalla työllään hankkimillaan ansioilla.

6. Korruptio. (20p)

Lähde: Creative Commons, viitattu 28.10.2018, alkuperäinen kuva 2017 Transparency International index about corruption in different countries.

6. Korruptio. (20p)

a) 6 p.

- Korruptiota esiintyy eniten maailman vähiten kehittyneissä tai sotien ja poliittisten levottomuuksien vuoksi luhistuneissa valtioissa.
- Tällaisista valtioista suurin osa sijaitsee Afrikassa, Aasiassa tai Etelä-Amerikassa. Esimerkiksi Libya, Somalia, Syyria tai Venezuela.
- Vähiten korruptoituneita ovat läntiset demokratiat Pohjois-Euroopassa, Pohjois-Amerikassa ja Oseaniassa. Esimerkiksi Pohjoismaat, Saksa, Iso-Britannia, Kanada ja Uusi-Seelanti.
- Valtaosassa Afrikan, Aasian ja Etelä-Amerikan valtioista on ongelmia korruption vuoksi, kun taas vauraissa teollisuusmaissa korruptio on vähäisempää.

6. Korruptio. (20p)

b) 14 p.

- **Valtioissa, joissa on paljon korruptiota, poliittinen tilanne on epävakaata ja valta on usein keskittynyt. Hallinnon taso on heikko eikä sitä valvota. Tiedonvälitystä rajoitetaan eikä kansalaisyhteiskunta pysty toimimaan vapaasti. Myös vaurauden epätasa-arvoinen jakautuminen on yksi korruption riskitekijöistä.**
- **Valtiot, joissa korruptiota on vähän, ovat demokraattisia oikeusvaltioita. Viranomaisiin voi luottaa, hallinto toimii avoimesti ja kansalaisia kohdellaan yhdenvertaisesti. Media toimii vapaasti eikä kansalaisten yhteiskunnallista toimintaa rajoiteta.**
- **Kiitettävässä vastauksessa korruption riskejä on tarkasteltu monipuolisesti ja pohdittu myös vähäisen korruption maiden osalta tilanteita, joissa korruptiota voi esiintyä.**

7. Perustulo. (30p)

a) 4 p.

- Perustulon vastikkeettomuus tarkoittaa sitä, ettei rahan saaminen edellytä työn tekemistä.**

b) Vertaile seuraavien henkilöiden käsityksiä perustulosta. (10p)

”Perustulon tehtävänä ei ole mielestäni tarjota lokoisaa elämää yhteiskunnan kustannuksella, vaan reittejä ulos köyhyyden ja syrjäytymisen labyrinteistä. Tämä tarkoittaa erilaisten loukkujen purkamista. En välttämättä kaipaa perustuloa tuhoamaan kapitalismia (ehkä kuitenkin sitä heikentämään). Sen sijaan haluan perustulon vahvistamaan heikoimmassa asemassa olevien työhaluisten ja osatyökyisten asemaa työmarkkinoilla.

Perustulo ulottuu kaikille, mutta sen merkitys on suurin niille, jotka ovat tällä hetkellä perusturvan saajia tai sosiaaliturvan väliinputoajia – kuten pätkätyöläiset, freelancerit ja muut itsensä työllistävät.”

Sosiaalipolitiikan professori Heikki Hiilamon blogiteksti perustulo.org –sivustolla, viitattu 26.10.2018

Tutkija, blogiteksti eli oma kannanotto tutkimustuloksiinsa nojaten!

7. Perustulo. (30p)

- Heikki Hiilamo tuntuu uskovan perustulokeilun mahdollisuuksiin. Hän on huolissaan syrjäytyneistä ja niistä, jotka jäävät yhteiskunnan turvaverkon ulkopuolelle.
- Hän ei halua perustuloa niille, jotka eivät halua tehdä mitään, vaan eläisivät toisten kustannuksella.
- Perustulolla hän haluaa parantaa osa-aikatyöntekijöiden ja freelancereiden mahdollisuuksia tehdä työtä ja samalla hän haluaa vähentää sosiaaliturvan byrokratiaverkkoa.

b) Vertaile seuraavien henkilöiden käsityksiä perustulosta. (10p)

”Parin yleisen etuuden yhdistäminen perustuloksi ei yksinkertaistaisi järjestelmää ratkaisevasti. Mitä enemmän syyperusteisuus samalla vähenisi, sitä enemmän syntyisi väliinpuotoamisia, jos etuusmenot eivät kokonaisuutena saisi kasvaa nykyisestä. Taaskin jotkut voittaisivat ja toiset häviäisivät. [...]

Kun vapaa-ajan imu on muutenkin vahva, tehtäisiin nuorille karhunpalvelus, jos luotaisiin näkymä, että ilman osaamista ja työtä saisi rahat asumiseen ja elämiseen. Perustulon varaan jäävä nuori jäisi helposti pysyvästi pienituloiseksi, jolla tulisi olemaan myös pieni eläke. Nuori ei ehkä ensin paljon ajattelisi tätä. [...]”

Valtiovarainministeriön valtiosihteeri Martti Hetemäen kolumni 18.7.2017 VM:n nettisivuilla

Hallituksen edustaja!

Kokoomus lisäisi etuuksia aika nihkeästi.

7. Perustulo. (30p)

- Martti Hetemäki suhtautuu perustulokokeiluun kriittisemmin kuin Hiilamo.**
- Hänen mukaansa perustulo ei riittävästi yksinkertaistaisi järjestelmää, ja hän pelkää syyperusteisuuden puuttumisen tuovan vain huonoja seurauksia.**
- Hän katsoo myös, että perustulo kannustaisi nuoria lisääntyvään vapaa-ajan viettoon ja vähentäisi ponnistelua oman elämänsä eteen.**
- Toisaalta hän pelkää, että perustulon saajista tulisi pysyvästi pienituloisten ryhmä.**

b) Vertaile seuraavien henkilöiden käsityksiä perustulosta. (10p)

”Vastikkeellisesta perustulosta tulee luoda nykyistä mallia selkeämpi, joustavampi ja kannustavampi. Mallin tulee olla niin yksinkertainen, että jokainen kansalainen ymmärtää sen toimintalogiikan. Sen tulee joustaa ihmisten nopeastikin muuttuvan tilanteen mukaan ja mukautua uuteen maailmaan, jossa toimeentulo voi koostua työstä, yrittämisestä, tulonsiirroista tai kaikista kolmesta samaan aikaan.”

Kokoomusnuorten puheenjohtaja Daniel Sazonov blogi Kokoomusnuorten nettisivulla 21.9.2017

**Kokoomusnuoret avoimempia perustulolle,
Mutta korostavat vastikkeellisuutta (kuten porvari-
puolueet yleensäkin).**

7. Perustulo. (30p)

- Daniel Sazonov suhtautuu perustuloon myönteisesti, mutta hänen mukaansa sen pitää olla vastikkeellista eli sen eteen pitää tehdä jotain työtä.
- Hänen mielestään perustulon pitää olla riittävän yksinkertainen ja mukautuva muuttuviin elämäntilanteisiin.

7. c) Pohdi, mitä ongelmia Suomen sosiaaliturvassa on? (8p)

c) 8 p. Opiskelija voi pohtia monenlaisia sosiaaliturvan ongelmiin liittyviä asioita.

- Tällaisia voivat olla esimerkiksi se, että sama henkilö voi saada monenlaisia tukia, kuten työttömyyskorvausta, asumistukea ja toimeentuloa, mikä kertoo, että tukiverkko on monimutkainen.
- Sosiaaliturvaan liittyy kannustinloukkuja, mikä tarkoittaa, että ei kannata tehdä paljoa työtä, koska työansiot alentavat tukia. Näin työnteko ei juuri lisää kokonaistuloja.
- Opiskelija voi myös pohtia, tuetaanko esimerkiksi lapsiperheitä, opiskelijoita tai vanhuksia tarpeeksi tai saavatko tukea myös sellaiset, jotka eivät sitä oikeasti tarvitse.

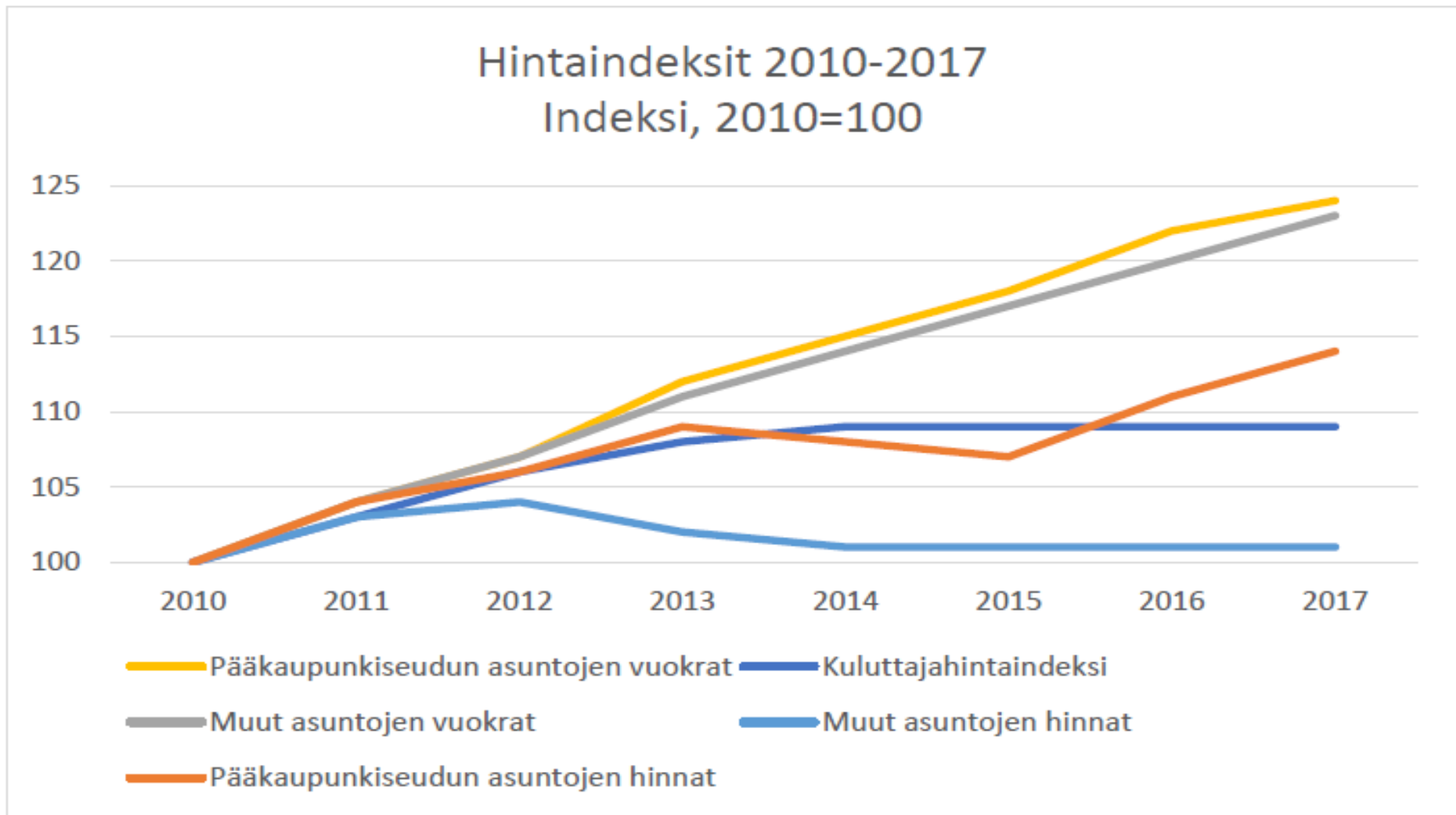
7. d) Esittele perusteltu näkemys siitä, miten sosiaaliturvaa voisi kehittää. (8p)

d) 8 p.

- Kokelas voi esittää erilaisia ratkaisuja. Tällaisia voivat olla esimerkiksi perustulokokeilu, tukimuotojen yhdistäminen, muutokset tarveharkintaisiin tai universaaleihin tukiin.**

8. Asuntojen hinnat. (30p)

a) Miten vuokra- ja omistusasuntojen hinnat ovat muuttuneet pääkaupunkiseudulla ja muualla Suomessa vuosina 2010-2017? (8 p)

8. Asuntojen hinnat. (30p)

a) 8 p.

- Asuntojen vuokrat ovat nousseet kuluttajahintaindeksiä nopeammin sekä pääkaupunkiseudulla että muualla Suomessa vuosina 2010-2017.**
- Pääkaupunkiseudulla omistusasuntojen hinnat ovat nousseet suurin piirtein samaa vauhtia kuluttajahintaindeksin kanssa, mutta parina viime vuotena asuntojen hintojen nousu on kiihtynyt.**
- Vuoden 2011 jälkeen omistusasuntojen hinnat muualla Suomessa ovat jääneet jälkeen yleisestä hintakehityksestä ja vuonna 2012-14 jopa hieman laskeneet.**
- Vuonna 2017 omistusasuntojen hinnat muualla kuin pääkaupunkiseudulla olivat käytännössä samalla tasolla kuin vuonna 2010.**

8. Asuntojen hinnat. (30p)

b) 8 p Erittele kuvion osoittaman kehityksen taustalla olevia tekijöitä. (8 p)

- **Kuvion kehitystä selittää maan sisäinen muuttoliike kaupunkeihin ja erityisesti pääkaupunkiseudulle.**
- **Ihmiset muuttavat opintojen ja töiden perässä, minkä vuoksi muuttotappiopaikkakunnilla omistusasunnoille on vähemmän kysyntää.**
- **Pääkaupunkiseudulla taas kysyntä on kasvanut, mikä näkyy asuntojen hintakehityksessä.**

8. Asuntojen hinnat. (30p)

b) 8 p. Erittele kuvion osoittaman kehityksen taustalla olevia tekijöitä. (8 p)

- **Vuokra-asuntojen hintojen nousua pääkaupunkiseudulla selittää se, ettei asuntotuotanto ole pysynyt lisääntyneen kysynnän perässä.**
- **Muuttotappiopaikkakunnilla vuokra-asuntoja ei käytännössä juuri rakenneta lisää, mikä taas pitää vuokra-asuntojen hinnat korkeina.**
- **Vuokralla asuu paljon ihmisiä, jotka saavat asumistukea. Tuen suuruus riippuu osaltaan vuokran suuruudesta, mikä myös nostaa vuokria.**
- **Vuokra-asuntoihin sijoittaminen on yleistynyt erityisesti kasvukeskuksissa, mikä on myös lisännyt omistusasuntojen kysyntää.**

8. Asuntojen hinnat. (30p)

Millaisia seurauksia kuviossa näkyvillä asumiskustannusten muutoksilla on kansantaloudelle?

c) 14 p.

- **Asuntojen eritahtinen hintakehitys kärjistää Suomen sisäisiä alueellisia eroja.**
- **Voimakas asuntojen hintojen nousu pääkaupunkiseudulla on aiheuttanut tilanteen, jossa erityisesti matalapalkka-aloilla työskentelevillä on vaikeuksia löytää kohtuuhintaista asuntoa. Tämä pätee sekä vuokra- että omistusasuntoihin.**
- **Tämä on pahentanut työvoimapulaa pääkaupunkiseudulla, mikä osaltaan hidastaa alueen talouskasvua.**

8. Asuntojen hinnat. (30p)

Millaisia seurauksia kuviossa näkyvillä asumiskustannusten muutoksilla on kansantaloudelle?
c) 14 p.

Asuntojen hintakehitys jarruttaa maan sisäistä muuttoa.

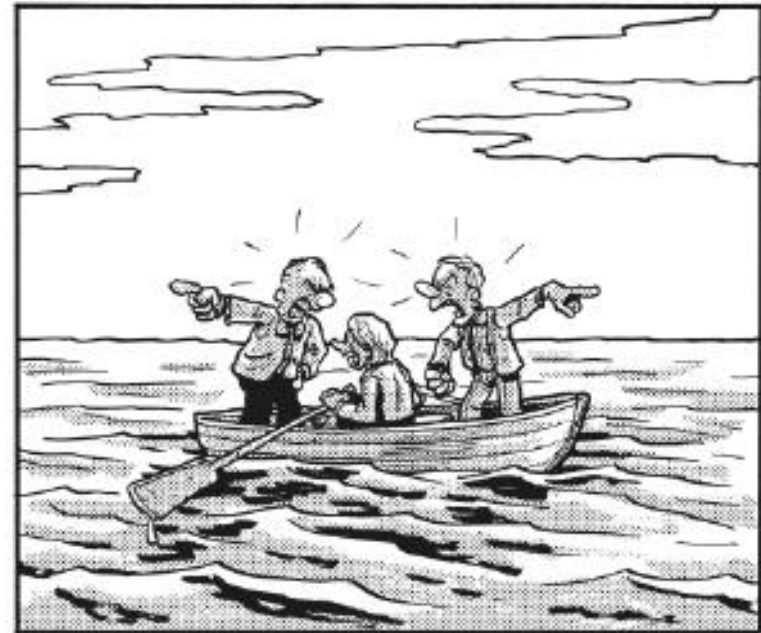
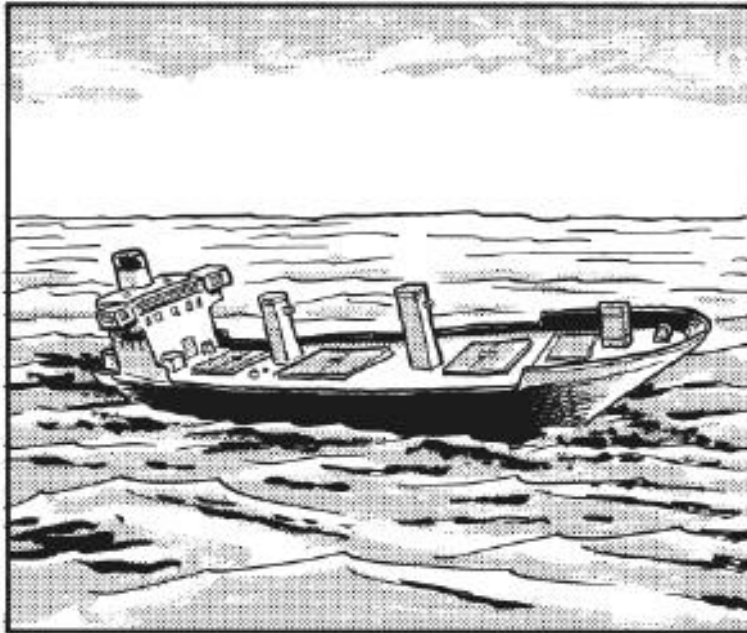
- **Kun omistusasuntojen hinnat ovat polkeneet paikallaan tai jopa laskeneet muuttotappiopaikkakunnilla, eivät kaikki potentiaaliset muuttajat halua myydä asuntoaan tappiolla ja muuttaa töiden perässä muualle. Tämä pahentaa työpaikkojen ja työvoiman kohtaanto-ongelmaa ja hidastaa talouskasvua.**
- **Suurin osa heikommin toimeentulevista asuu vuokra-asunnoissa ja heidän toimeentulonsa kannalta vuokrien nopea nousu on ongelmallista. Nykyisessä tukijärjestelmässä asumistuki saattaa myös olla enemmänkin tulonsiirtoa vuokranantajalle kuin vuokralaiselle, mikä ei ainakaan tasoita väestön tulo- ja varallisuuseroja.**

9. Brexit. (30p) a) Tulkitse pilakuva. (6 p)

vainio
TURUN SANOMAT 3.9.2018

KUVA-ARVOITUS:

PYSTYTKÖ EROTTAMAAN KUMPI ON KUMPI?

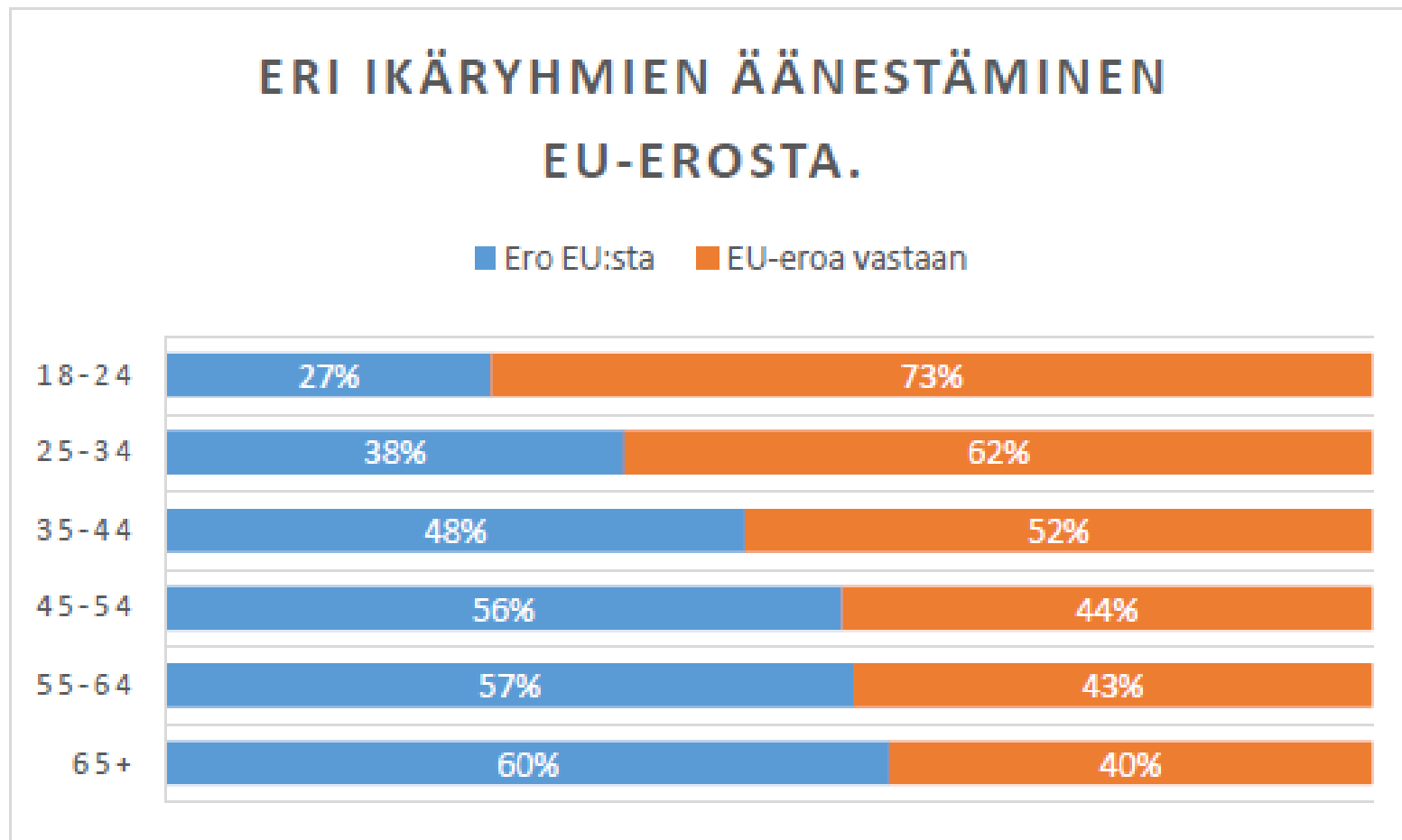
- VUOSIA ILMAN SUUNTAA AJELEHTIVA HAAMULAIVA
- BRITANNIAN BREXIT-POLITIikka

9. Brexit. (30p) Tulkitse pilakuva. (6 p)

- Pilakuvassa verrataan Iso-Britannian brexit-politiikkaa ilman suuntaa ajelehtivaan aavelaivaan.
- Soutuveneessä istuu Iso-Britannian pääministeri Theresa May, joka ei tiedä mihin suuntaan soutaisi, koska veneessä seisovat miehet, joilla kuvataan eroneuvotteluista eri mieltä olevia päättäjiä (Mayn hallituksen erimielisiä ministereitä), tappelevat siitä, minne venettä olisi ohjattava.
- Toinen miehistä haluaisi lähemmäs Eurooppaa (hän kannattaa eroneuvotteluissa pehmeää politiikkaa).
- Toinen haluaa ns. kovaa brexitiä, eli Iso-Britannian nopeaa ja ilman myönnytyksiä tapahtuvaa eroa.
- Kuvaa voi myös tulkita niin, että toinen miehistä ei haluaisi erota unionista ja toinen kannattaa eroa.

9. Brexit. (30p) b)

Mitkä tekijät saivat Iso-Britannian hakemaan eroa Euroopan unionista? Käytä vastauksessa apunasi oheista karttaa ja taulukkoa. (12 p)

Lähde: HYOL ry, alkuperäinen kuvio BBC (<https://www.bbc.com/news/uk-politics-36616028> viitattu 26.10.2018)

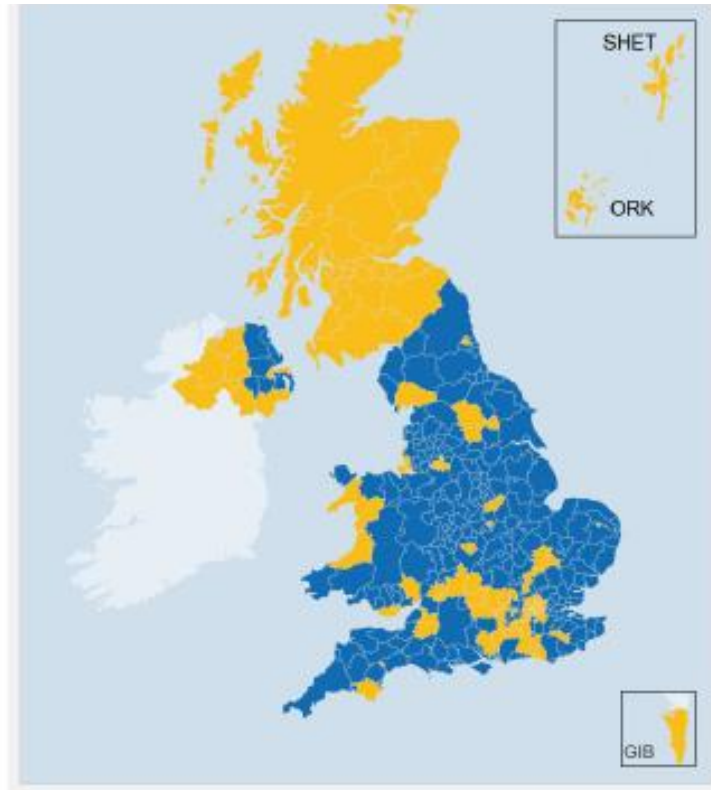
9. Brexit. (30p) b) 12p

Iso-Britannian EU-eroproessi lähti liikkeelle edellisen pääministerin lupauksesta järjestää maassa kansanäänestys unionissa pysymisestä tai siitä eroamisesta.

- **Kansanäänestyksessä vanhemmat ikäluokat 45-vuotiaista ylöspäin äänestivät eroamisen puolesta, kun taas tätä nuoremmat ikäluokat halusivat jäädä unioniin.**
- **Nuoret ja hyvin koulutetut britit kannattivat unionissa pysymistä sen tuomien etujen vuoksi. Heillä on myös työn ja opiskelun vuoksi enemmän suoria yhteyksiä Eurooppaan.**

9. Brexit. (30p) b)

Mitkä tekijät saivat Iso-Britannian hakemaan eroa Euroopan unionista? Käytä vastauksessa apunasi oheista karttaa ja taulukkoa. (12 p)

Key:

■ Majority leave ■ Majority remain
■ Tie □ Undeclared

Äänestystulos EU-erosta alueittain.

Sininen: enemmistö äänistä EU-eron kannalla, keltainen: enemmistö äänistä EU:sta eroamista vastaan.

Lähde: Creative Commons, viitattu 26.10.2018, alkuperäinen lähde BBC
(https://www.bbc.com/news/politics/eu_referendum/results)

9. Brexit. (30p) b) 12p

Iso-Britannian EU-eroproessi lähti liikkeelle edellisen pääministerin lupauksesta järjestää maassa kansanäänestys unionissa pysymisestä tai siitä eroamisesta.

- Skotlantilaiset, valtaosa pohjoisirlantilaisista sekä osa Etelä-Englannin suurten kaupunkien, kuten Lontoon asukkaista äänesti unionissa pysymisen puolesta.
- **Muu Englanti äänesti EU:sta eroamisen puolesta.**
- Skotlanti ja Pohjois-Irlanti puolestaan ovat saaneet alueina tukea, puhevaltaa ja näkyvyyttä unionissa. Pohjois-Irlanti on hyötynyt siitä, että ihmiset, tavarat ja palvelut ovat voineet vapaasti liikkua koko Irlannin alueella. Vaikka Wales ja monet muut köyhät alueet ovat saaneet myös paljon aluetukia EU:lta, äänestettiin näissä brexitin puolesta.
- **Monilla työttömyydestä kärsineillä alueilla nähtiin unionin sisäinen liikkuvuus haitallisena.**

9. Brexit. (30p) b)

- Iso-Britanniaan on muuttanut erityisesti EU:n itäisistä osista työntekijöitä, joiden on nähty vieneen paikallisilta työpaikkoja.**
- Brexit-puoli onnistui vaalikampanjassaan populistisen politiikan vuoksi paremmin vetoamalla kansallistunteeseen ja kansan itsemääräämisoikeuteen.**
- EU:n määräysvaltaa, byrokratiaa ja sille maksettavia jäsenmaksuja kritisoitiin.**
- Osa äänestäjistä äänesti myös protestiksi hallituksen politiikkaa vastaan.**

9. Brexit. (30p) c)

Arvioi, minkälaisia vaikutuksia Iso-Britannian eroamisella Euroopan unionista on toisaalta Iso-Britannialle ja toisaalta Euroopan unionille? (12 p)

Vastaaja pohtii EU-eron erilaisia vaikutuksia ja antaa niistä esimerkkejä:

Vaikutuksia Iso-Britannialle: Vaikutukset ovat riippuvaisia siitä, pääseekö Iso-Britannia sopuun ehdoista, joilla eroaminen tapahtuu.

- **Ns. kovan brexitin vaikutukset ovat rajuimmat. Kaikki sisämarkkinoita koskevat edut loppuvat ja tulliraja EU:n ja Iso-Britannian välille astuu voimaan. Tämä heikentää yritysten toimintaa ja talouskasvu hidastuu.**
- **Vapaa liikkuvuus on erityisen iso ongelma Pohjois-Irlannin asukkaille, joista moni käy töissä Irlannin tasavallan puolella.**
- **Iso-Britannia ei ole myöskään monien suurten yritysten näkökulmasta enää houkutteleva markkina-alue.**
- **Finanssisektorilla on jo moni yritys lähtenyt pois Iso-Britanniasta.**
- **Iso-Britannia menettää myös EU:n erityisvirastonsa.**
- **Iso-Britannian ei tarvitse enää maksaa jäsenmaksuja EU:lle (siirtymäkausi), mutta myös aluetuet loppuvat.**
- **Britit poistuvat EU:n päätöksentekokielimistä, mutta Iso-Britannian ei enää tarvitse noudattaa EU:n säädöksiä.**

9. Brexit. (30p) c)

Arvioi, minkälaisia vaikutuksia Iso-Britannian eroamisella Euroopan unionista on toisaalta Iso-Britannialle ja toisaalta Euroopan unionille? (12 p)

Vastaaja pohtii EU-eron erilaisia vaikutuksia ja antaa niistä esimerkkejä:

- **Moni brexitiä kannattanut britti on muuttanut mieltään, ja vaatimukset uudesta kansanäänestyksestä ovat voimistuneet.**
- **Skotlannissa ja Pohjois-Irlannissa separatismi saattaa lisääntyä.**

Vaikutuksia Euroopalle:

- **EU menettää suuren nettomaksajan ja ison markkina-alueen sekä poliittisesti ja sotilaallisesti merkittävän jäsenvaltion.**
- **Taloudellisesti eniten menettää Irlanti, mutta EU:n sisämarkkinat eivät kärsi niin paljon kuin Iso-Britannian omat markkinat.**
- **Brittien lähtö voi helpottaa EU:n politiikkaa, sillä britit ovat olleet kriittisiä jäseniä monissa unionin päätöksentekokoelimityksissä.**
- **Iso-Britannialta jäävät parlamenttipaikat voidaan jakaa muiden maiden kesken. Saksan ja Ranskan painoarvo EU-politiikassa vahvistuu.**
- **EU:n jäsenvaltiot (27) ovat pysyneet yhtenäisinä neuvotteluissa brittien kanssa, eikä pelättyä dominovaikutusta ole näkynyt.**